

Slovenska beseda — beseda praznika

Govor prof. Metke Mizerit na obletnici
Slomškovega doma, 17. septembra

"Svoj rodni jezik poznam že od prvih dni..."

V živo davno segajo začetki naše mile slovenščine, tja ob Vislo, Dnjeper in Dvino; v praslovanščino. Potem so se naši predniki odpravili na pot in si poiskali domovino. V sedmem stoletju so zasedli ozemlje od Donave do Furlanije, pa so jih sosedje kmalu potisnili v današnje jezikovne meje. Okoli leta tisoč je slovenščina že oblikovana kot jezik in zapisana v Brižinskih spomenikih: „Eže bi ded naš ne sagrašil te v vek je mu be žiti...“ To je tudi dokaz, da so nam sveto katoliško vero misijonarji oznanjali v slovenščini, za katero je po vsem videzu v tistem času skrbela le Cerkev in duhovniki. Naši predniki so skozi stoletja molili in peli v slovenščini:

„Naš Gospud je od smrti vstal,
od njega bridke martre,
nam se je veseliti,
On nam hoče trošt biti,
kirie eleison.“

Ne samo molili, tudi puntali smo se po slovensko:

„Le vkup, le vkup uboga gmajna...!“

je prvi slovenski tiskani stavek, ki je zašel v nemško poročilo o upornih slovenskih kmetih.

Potem je Slovincem zasvetila zarja. Dobili smo prvi tiskani knjigi: Primož Trubar nam je leta 1550 poklonil „Katechismus“ in „Abecedarium“, Katekizem in Abecednik.

Mislim, da postane slovenščina enakovredna evropskim jezikom, ko je leta 1584 Jurij Dalmatin izdal celoten prevod knjige vseh knjig: „Biblija, tu je vse svetu pismu stariga inu noviga testamenta.“ Pa še slovnico smo dobili takrat.

Potem, pravijo, je prišla suša. Vendar je slovenščina ostala knjižni jezik. Barok se je

v stavbarstvu po Sloveniji razbohotil; od takrat imamo prekrasne cerkve in druge stavbe. V književnosti je bil bolj skromen, vendar tudi baročno bero premore naš jezik: Sveti priročnik - pridige Janeza Svetokriškega in prvo ohranjeno besedilo slovenske igre „Škofjeloški pasijon“.

„Iz paradiža, tega veseliga, luštnega kraja,

poberita se Adam in Eva, vam angel šraja.“

O, pater Romuald. Veš, da se je Škofja Loka ponovno duhovno razživela ob tvojem besedilu?

Tudi luč razsvetljenstva nam zasije in Slovenci dobimo prvega pesnika, duhovnika; Valentin Vodnik poskuša ježo na Parnas in vzpodbuja Slovence:

„Latinske, helenske, tevtonske učim,
za pesme slovenske živim in gorim.“

Pred dvesto leti se je rodil France Prešeren. Slovenščino je povzdignil na evropsko višino. To ni samo jezik kmetov, hlapcev in dekel, kakor so nekateri govorili; to je jezik, v katerem se lahko piše po italijanskem zgledu sonete in po španski šegi romance. Mojstrsko je prevedel v slovenščino Bugarjevo Leonoro, potem ko je Žiga Zois trdil, da ni mogoče prevesti te lepe pesnitve zaradi skromnosti našega jezika. Dr. Slodnjak navaja, da Prešeren z umetniško močjo protestira zoper uradno in družbeno preziranje domačega jezika in da privabi odtujeno domačo inteligenco spet k ljudstvu in njegovemu jeziku. Prešeren nam je zapel nežno ljubezensko pesem, pa tudi mogočno himno narodu, domovini, bratstvu in svobodi.

Marčna revolucija 1848 je dala misel politične združitve vseh Slovencev v Zedinjeni Sloveniji. Zanj je najprej potrebna

Nad. na 5. str.

Bajuk obiskal papeža

Predsednik slovenske vlade Andrej Bajuk je v četrtek, 14. septembra, končal obisk v Vatikanu, kjer sta ga sprejela papež Janez Pavel II. in vatikanski državni sekretar Angelo Sodano. Bajuk se je z njima pogovarjal o podpori Svetega sedeža pri vključevanju Slovenije v evropske integracije, pa tudi o razmerah v jugovzhodni Evropi.

Premiera Bajuka in soprogo je papež sprejel na 25-minutno zasebno avdienco. Kot je po obeh sestankih povedal Bajuk, je bil ta obisk pomemben tako zanj osebno kot za državo Slovenijo. Papežu in kardinalu Sodanu se je zahvalil za podporo Vatikanu v težkih časih, ko si je Slovenija prizadevala za mednarodno priznanje. Izrazil je še mnenje, da Slovenija tudi zdaj preživlja odločilne trenutke, ko je za obstoj in razcvet države ključen vstop v evropske integracijske tokove. Dodal je še, da je pomembno tudi doma ustvariti takšno vzdušje in sprejeti takšna pravila igre, kot veljajo v sodobni Evropi.

Predstavniki Svetega sedeža so mu zagotovili, da si prizadevajo za združeno Evropo, zasnovano na skupni kulturi, ki je

zgrajena na krščanskih vrednotah. Premier je dejal, da mlada generacija, ki trenutno vlada v Evropi, ni doživela grozot preteklosti, zato ga je osebno strah, da bi v evropskih centrih odločanja izključno finančni in gospodarski interesi utegnili prevladati nad civilizacijskimi in kulturnimi načeli.

Sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem ni bil na dnevnem redu pogovorov. Premier je vatikanske sogovornike samo seznanil z odločitvijo vlade, da sprejetje sporazuma preloži na čas po volitvah, saj bo o tem potrebno več notranjepolitičnega dialoga. „Upam, da bomo ustvarili tak odnos do katoliške cerkve, ki bo v skladu s tem, kar si želi Slovenija, kar pričakuje Sveti sedež in z normami sodobne Evrope,“ je dejal predsednik vlade.

Glede volitev v Sloveniji je Bajuk izrazil upanje, da bo Nova Slovenija - Krščanska ljudska stranka dobila „prepoznaven delež podpore“.

Po pogovorih v Vatikanu se je premier na slovenskem veleposlaništvu pri Svetem sedežu še srečal s Slovenci, ki živijo v Rimu.

Nova Slovenija - beseda velja

Nova Slovenija - krščanska ljudska stranka (NSi) bo nastopila v vseh volilnih okrajih, je po seji sveta stranke 15. septembra povedal predsednik stranke Andrej Bajuk. Člani sveta so potrdili tudi sporazum koalicijske Slovenije, ki predvideva predvolilno zavezništvo med NSi in Socialdemokratsko stranko Slovenije.

Me drugimi so kandidati NSi Andrej Bajuk, Jože Bernik, Tomaž Pavšič, Andrej Capuder, Andrej Vovko, Lidija Drobnič, Bogomir Štefanič, Janez Drobnič, Igor Senčar, Janez Lampret, Alojz Peterle.

Na strankini listi je 16 odstotkov žensk oziroma 14 kandidat

NSi, ki bo na volitvah nastopila s sloganom **Nova Slovenija - beseda velja**. V volilnem programu se zavzema za svobodno gospodarstvo, poudarja prioriteto druž-

ne in mladih, izpostavlja potrebo po širini znanja in odprtih možnostih, zahteva „Evropo doma“ ter zagovarja potrebo po podpori podeželju, v katerega je treba vnesti mestno kvaliteto življenja.

V stranki zagovarjajo tudi stališče, da sta EU in zveza NATO velika priložnost za Slovenijo, ki jo je potrebno izkoristiti. „Evropa ni nekaj, kar je zunaj. Mi smo v Evropi. Mi se zavzemamo, da se Evropi prinese kvaliteto slovenskega načina življenja in mišljenja.“

Svet NSi je še minuli petek sprejel odločitev o podpisu sporazuma o koalicijski Sloveniji z SDS. Na novinarsko vprašanje kolikšno podporo volilcev pričakujejo v stranki, pa je vodja volilnega referata Jure Zupan dejal, da najmanj osem do 12-odstotno.

Peterle v Združenih narodih

„Slovenija se je na zasedanju 55. generalne skupščine predstavila kot aktivna država, ki ravna odgovorno tako na globalnih projektih kot tudi v regionalnem okviru,“ je neposredno po govoru v palači Združenih narodov strnil svoj obisk New Yorka slovenski zunanji minister Lojze Peterle. Poleg tega je Peterle v tednu dni opravil številna bilateralna srečanja, sodeloval pa je tudi v skupni pobudi štirih naslednjih nekdanje Jugoslavije za ureditev nasledstva. Vmes je obiskal Washington, kjer je predstavnikom kongresa in administracije zagotovil, da si Slovenija še naprej prizadeva za vstop v zvezo NATO ter da vlada misli resno z denacionalizacije.

Nato je obiskal Washington, kjer se je pogovarjal s direktorjem oddelka za JV Evropo Schultejem, raznimi senatorji, med njimi Voinovichem iz Ohia in kongresnikom Oberstarom iz Minnesote, ki sta oba slovenskega rodu, ter s predsednikom ameriškega odbora za NATO Jacksonom. Glavna tema pogovorov je bila slovensko približevanje zvezi NATO in razmere v JV Evropi pred bližnjimi volitvami v Srbiji.

Posebno vprašanje, ki ameriške sogovornike vedno zanima, pa so postopki denacionalizacije v Sloveniji. Po besedah ministra Peterleta „je v ZDA očitno precej ljudi, ki več let čakajo na rešitev svojih denacionalizacijskih zahtevkov, in ker se stvari ne premaknejo, iščejo pomoč pri vladi in kongresu. Denacionalizacijo v ZDA gledajo v smislu človekovih pravic. Svojim sogovornikom sem zagotovil, da si sedanja slovenska vlada močno prizadeva za pospešitev vračanja premoženja“.

Peterle se je srečal tudi s češkim zunanjim ministrom Kavanom, s katerim sta izmenjala nekaj besed v povezavi z vprašanji glede Avnojskih sklepov, Beneševih dekretov in odnosa do zgodovine.

Svoj enotedenski obisk ZDA je sklenil v Clevelandu, kjer so mu priredili sprejem, prisotni pa so bili predstavniki vseh slovenskih organizacij kakor tudi predstavniki mesta Cleveland in zvezne države Ohio. Peterle je v govoru izrazil veselje, da slo-

venski duh še naprej živi v Clevelandu, vsem skupaj pa se zahvalil za vse kar so storili, ko se je Slovenija borila za demokracijo in prihodnost. Po zadnjem štetju leta 1990 slovenska skupnost v ZDA šteje okrog 130.000 ljudi, največ v zvezni državi Ohio, kjer se je za Američane slovenskega porekla izreklo okrog 50.000 oseb.

Slovenski zunanji minister je ob tej priložnosti mestu Cleveland podaril kip generala Rudolfa Maistra, ki ga je izdelal priznani kipar Putrih, in izrazil upanje, da bo spomin na generala in pesnika, ki je osvobodil Maribor in zavaroval slovensko severno mejo pomagal k utrditvi vezi med Slovenijo in skupnostjo v Clevelandu.

Minister Peterle si je v Clevelandu ogledal nastop folklorne skupine Kres, ki ga je obiskalo okrog 1.000 ljudi, ter se udeležil maše v cerkvi St. Mary. Po maši se je minister zadržal v pogovoru z verniki in odgovarjal na njihova vprašanja. Obisk Clevelanda je sklenil na kosilu s člani Slovensko-ameriškega sveta.

SDS se pripravlja na volitve

Na seji sveta Socialdemokratske stranke 15. septembra (SDS) so potrdili kandidatno listo stranke za jesenske volitve. Kot je sicer pred njeno potrditvijo prvak stranke Janez Janša povedal novinarjem, bo SDS kandidirala v vseh osmih volilnih enotah. Člani sveta so se odločali tudi o sporazumu Koalicijske Slovenije, ki predvideva zavezništvo med SDS in Novo Slovenijo - krščanska ljudska stranka, in ga potrdili.

V SDS še menijo, da Slovenija ni utemeljena na nikakršnih Avnojskih dekretih. Razprava o tem po njihovem mnenju škodi ugledu Slovenije v mednarodnem merilu, doma pa povzroča politični nemir in nepotrebne konflikte, zato pri takšnih vsiljenih ideološko-političnih projektih SDS ne bo sodelovala.

Naša skupnost živi

V sredo, 6. septembra, je bila v Slovenski hiši **seja Zveze slovenskih mater in žena** pod vodstvom predsednice Pavline Dobovškove. Najprej so odbornice razpravljale o dobrotelnem delu Zveze, nato pa je bila pospravna seja po lepo uspelem praznovanju 34. obletnice Zveze.

Isti dan zvečer je bila seja tiskovnega referata Zedinjene Slovenije.

V četrtek, 7. septembra, je bila v Slovenski hiši **seja upravnega odbora Zedinjene Slovenije**. Sejo je vodil predsednik časnikar Tone Mizerit.

V petek, 8. septembra, je bilo v Slovenski hiši **srečanje razširjenega Medorganizacijskega sveta** z državnim tajnikom RS za Slovence v zamejstvu po svetu Zorkom Pelikanom, ki je naslednji dan obiskal osnovno šolo v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, popoldne pa srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši. Zorko Pelikan je imel več razgovorov s predstavniki naših društev.

Isti petek je bil začetek **duhovnih vaj za moše** v San Miguelu. Vodil jih je p. dr. Alojzij Kukovica.

V nedeljo, 10. septembra, je bil v **Nasem Domu v San Justu 39. Mladinski dan** pod geslom „Združeni v bodoči rod“. Pričel se je z mašo, sledilo je tekmovanje,

nato je bilo skupno kosilo. Popoldne je bil kulturni program, ki se ga je udeležil tudi sekretar Pelikan, sledila je prosta zabava s sodelovanjem DJ in „Štirje fantje špilarjo“. Kljub slabemu vremenu je prireditev izredno uspela.

V nedeljo, 17. septembra je **Slomškov dom v Ramos Mejiji** praznoval **39. obletnico** svojega obstoja pod geslom „Slovenska bešeda - beseda praznika“. Pričel se je z dviganjem zastav, nato je bila slovesna maša, sledilo je slavnostno kosilo. V kulturnem programu je imela zanimiv govor prof. Metka Mizerit. Odrski prikaz je bil v režiji dipl. jur. Štefana Godca. Nato je bila prosta zabava.

Od 4. do 8. septembra je bil v Rimu „**Rožmanov simpozij**“. Udeležil se ga je delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini prelat dr. Jure Rode. Imel je predavanje z naslovom „Rožmanova povojna leta“. Predavanje dr. Marka Kremžarja „Rožmanova osebnost“ pa je prebrala njegova hčerka Marjanka Kremžar - Jerman.

V soboto, 16. septembra je odpotoval v Prištino na Kosovu naš rojak **letalski major Jože Novak** kot član argentinske vojaške misije pod okriljem NATA.

Tisk. ref. ZS

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Predsednik De la Rúa se je vrnil s svojega dolgega potovanja po svetu. A država, ki ga je pričakala, še daleč ni tista država, o kateri je gotovo sanjal, ko je pred skoraj desetimi meseci nastopil predsedniško funkcijo.

BREZPOMEMBNE SPREMEMBE

Zaradi afere okoli korupcije v senatu, pa tudi sicer zaradi težkega gospodarskega in socialnega stanja, se zadnje čase vedno pogostejše pojavljajo govorice o spremembah v vladi. Zamenjali naj bi nekaj ministrov in državnih sekretarjev, da bi spremenili sliko, ki jo imajo državljani o vladi in njenem delovanju.

Zato je večina pričakovala, da bo predsednik takoj ob povratku napovedal pričakovane spremembe. Vendar ta večina se je opekla, ker je predsednik vztrajno zanimal možnost zamenjav. Obenem pa je pohvalil delo podpredsednika v njegovi odsotnosti in mu še enkrat izrazil popolno zaupanje.

Ali to pomeni, da sprememb v vladi ne bo. Nikakor. Do sprememb mora priti prej ali slej, ker se De la Rúa dobro zaveda (vse ankete kažejo v to smer), da je zaupanje ljudstva v sedanjo vlado in sploh v demokratične ustanove precej upadlo. Temu precej pripomore rastoča nejasnost okoli raziskovanja afere v senatu pa tudi dejstvo, da sploh o temeljnih vprašanjih, s katerimi se sooča vlada, med narod ne pride verodostojna beseda. Padanje ugleda sicer zaenkrat še ne zadene direktno predsednikove osebe, a čas tudi njemu preti.

Vendar De la Rúa ima svoj tempo. V tem je podoben Menemu: bivši predsednik nikdar ni zamenjal ministrov ali drugih funkcionarjev sredi viharja. Naj jih je javno mnenje še tako osporavalo, je počakal, da se je neurje poglobilo, potem pa v miru in čim večji tišini izpeljal potrebne spremembe. Nekaj takega si opazovalci sedaj nadejajo tudi od De la Rue.

A tu se je pojavil še drug činitelj. Skoraj gotovo je, da bo med žrtvami bodoče čistke sedanji delavski minister Flamarique, ki je na zatožni klopi glede podkupovanja v senatu. Bistveno pa naj bi spremenili tudi vladno strukturo, ki je zadolžena za stike z javnostjo, ali po domače povedano, za vladno propagando. Del vlade (tudi predsednik?) smatra, da ljudje nimajo pravega poznanja o delovanju vlade. Po mnenju teh krogov, je vlada v teh skoraj desetih mesecih opravila veliko delo, ki ga pa narod ne pozna, ker ni bil z njim seznanjen. Novinarji se baje ob tem delu ne ustavijo in o njem ne pišejo.

Mimo teh sprememb, ki naj bi bile le zamenjava figur na državni šahovnici, pa ni nobenega govora o bistvenih zasukih pri krmilu vodenja države in gospodarstva. To pa je najbolj zaskrbljujoče.

ZAPRAVLJENO ZAUPANJE

Mimo te teorije o „najboljšem svetu, v katerem živimo, ne da bi se tega zavedali“, je gotovo, da nekaj ministrov stopa po vrvi, s katere se vsak hip lahko zvrnejo. Poleg delavskega sta tu še koordinacijski minister Rodolfo Terragno in pa minister za vzgojo, Juan Jose Llach. Terragno naj bi postal žrtev zakulisnih političnih manevrov. Llach pa je že večkrat ponudil ostavko predsedniku, ker je naveličan nenehnega spopadanja s sindikati in levičarskimi krogi v ministertvu, ki skoraj onemogočajo izvedno načrta, ki si ga je zastavil. O namestnikih ni mnogo govora.

A mimo tega izključno političnih pogledov na sedanje stanje je gotovo, da so si vlada in sploh javne ustanove pripravile tisto malo zaupanja, ki so ga ljudje še imeli do javnih stvari. Tudi precejšnja komitiva, ki je spremljala predsednika na potovanju, ni ravno pozitivno vplivala na javno mnenje,

prav kot ne javno razkazovanje predsednikovega sina s kolumbijsko popevkarico Shakiro. Preveč sličnosti najdejo ljudje s prejšnjo Menemovo dobo.

Kaj malo k javnemu zaupanju pripomorejo tudi zadnji dogodki okoli afere v senatu. Potem ko je sodnik zahteval, naj se osmim in nato še trem senatorjem odvzame parlamentarna imuniteta, da bi jih lahko zaslišal, je kongres izglasoval poseben zakon, ki daje sodniku proste roke, ne da bi parlamentarci izgubili imuniteto. S tem je v nedavnem sklepu soglašalo tudi vrhovno sodišče. A sedaj, ko ima sodnik Liporaci proste roke, se je raziskava ustavila in zasliševanje ni.

Istočasno pa se je sprožila prava gonja na omenjenega sodnika. Ta ima baje kot dohodek le svojo plačo. Sedaj se sprašujejo, kako je torej mogoče, da ima hišo, za katero je plačal 600 tisoč dolarjev, ki pa je vredna baje blizu milijona ameriške valute. Sedaj vsi, parlament, časnikarji in protikorupcijski urad postavljajo pod povečevalno steklo premoženje parlamentarcev, sodnikov in funkcionarjev, narod pa brezupno gleda to sliko in ne verjame, da bi se stvari sploh kdaj do konca raziskale in pojasnile.

Nekaj pozitivnega pa je le pustila ta zgodba. Prej je morala vlada za vsak zakon prositi in pritiskati na člane obeh zbornic. Sedaj so v kratkem času samo v senatu potrdili kar 122 zakonskih besedil. Hočejo pokazati, da resno delajo, a zapravljenega zaupanja jim zaenkrat ne more nihče vrniti.

NOVA ZVEZDA NA OBZORJU?

Medtem na gospodarskem področju ni večjih sprememb. Vlada je sicer našla nekaj miru v dejstvu, da je Mednarodni denarni sklad (FMI) potrdil nekoliko večjo zadolžitve, kot pa je bilo prvotno predvideno. Vendar proračun za prihodnje leto, kot ga je podpisal in poslal v parlament predsednik kar na letališču, ko se je vrnil, predvideva nov tisk in nove varčevalne ukrepe na državnem področju.

Izvoz sicer zadnje mesece nekoliko raste medtem ko je uvoz kar zamrznjen. Tu je razlaga, da je zunanjetrgovska bilanca od marca naprej pozitivna in ima država superavit. A kaj, ko zunanji dolg tudi nenehno raste. Za prihodnje leto proračun predvideva, da bo Argentina plačala za obresti zunanjega dolga nad 11 tisoč milijonov dolarjev, kar je več kot celotni fond namenjen skupno za kulturo, vzgojo in zdravstvo. O tem kaj več v prihodnjem gospodarskem vestniku.

Spričo nezadovoljstva in nezaupanja ter deskreditacije sedanjih političnih osebnosti pa v vladi iščejo nadomestnih osebnosti. Ena teh je gotovo mlada Cecilia Felgueras, do pred kratkim interventorka v ustanovi socialnega skrbstva za upokojece in sedanja podžupanja avtonomnega mesta Buenos Airesa. V govoricah o zamenjavi ministrov so jo večkrat imenovali kot kandidatko za razne funkcije. Vendar dejstvo, da je komaj nastopila svoje novo mesto, ni najboljše priporočilo. Ljudje so tudi že naveličani politične komitativnosti, ki jih potem hitro postavijo na druga mesta, ali kot kandidate za druge funkcije. Tak je bil primer gospe Graciele Fernandez Meijide, ki je zablazela na političnem nebu, pa je danes kotacija njenih „delničec“ v zatonu. Cecilia Felgueras je že izrazila namen, da ne sprejme noben druge funkcije in ostane do nadaljnjega na mestu podžupanje. Od trdnosti tega sklepa je odvisno mnogo, kar se tiče politične prihodnosti te nove zvezde na argentinskem političnem nebu. Bo zapadla skušnjavi oblasti in tudi pripravila zaupanje volilcev? Ali bo zmožna vzdržati pritiskom in zgraditi lik močne osebnosti, ki drži dano besedo in ne zapušča sprejete službe v iskanju mesta bližje koritu?

Zgodilo se je v Sloveniji...

SEDAJ SO SE V AVSTRIJI SPRAVILI NA KRŠKO JEDRSKO ELEKTRARNO

Vodja poslanske skupine avstrijskih svobodnjakov (FPÖ) Westenthaler je v Gradcu izjavil, da se bo zavzel za to, da bi kmalu organizirali posvet o jedrski elektrarni Krško. Dejansko to pomeni, da je stališče FPÖ, da bi morali soglasje k zaključku pogajanj na področju energije med Slovenijo in EU pogojiti s slovenskimi zagotovili o zaprtju JEK, je menil Westenthaler. Vodja poslanske skupine FPÖ v štajerskem deželnem zboru Herbert Peinhaupt je ob tem opozoril, da naj bi imela JEK, ki je 150 kilometrov oddaljena od Gradca, doslej štiri večje okvare in je zgrajena na potresno nevarnem območju. Sedaj se ponuja „priložnost stoletja“, da bi v povezavi z vstopom Slovenije v EU za rešitev tega vprašanja „pritisnili“ na Slovenijo.

NOČEJO SVETNIŠKEGA IMENA

Krajani Pivke so na referendumu zavrnili spremembo imena kraja iz sedanje Pivke v Šempeter na Pivki, kakor je bilo ime tega kraja od leta 1300. Zaradi svetniškega imena so ga komunisti prekrstili, a brez referenduma. Za spremembo imena jih je bilo sedaj 25,4 odstotka, proti pa 73,6 odstotka.

ŠIRITEV EZ

Evropski komisar za širitev Guenter Verheugen je v pogovoru za muenchenski časnik Sueddeutsche Zeitung zahteval v Nemčiji izvedbo referenduma o širitvi Evropske unije. Med kandidatkami za širitev Unije, tudi Sloveniji, je ta izjava o referendumu o širitvi EU izzvala preplah, ne le ogorčenje. Ali je Uniji sploh do širitve na Vzhod? Ideja o tem, da bi se prelaganje širitve EU na vzhod v nedogled v prihodnje opravičevalo „z voljo ljudstva“, pa ima navsezadnje vsaj formalno vse atribute demokratičnosti. Večina Nemcev je za referendum, na katerem bi odločali o sprejemu novih članic v Evropsko unijo, kaže anketa nemškega časopisa Die Woche.

BAJUK V POSOČJU

Predsednik vlade Andrej Bajuk je ob zaključku nekaterih večjih del pri obnovi profane in sakralne kulturne dediščine obiskal Posočje. Kot je povedal ob tej priložnosti, je zadovoljen z dosedanjim obnovo po potresu pred več kot dvema letoma, ki pa še daleč ni končana. Poudaril je, da se zavzema za čimprejšnje dopolnitve zakona o popotresni obnovi, ter dodal, da bo opozoril na to, kaj v zakonu še manjka.

VOLINA KAMPANJA SE JE ZAČELA

Opolnoči 15. septembra se je začela uradna volilna kampanja pred letošnjimi parlamentarnimi volitvami, ki bodo v nedeljo, 15. oktobra. Kampanja bo trajala do petka, 13. oktobra, ko bo opolnoči nastopil volilni molk. Na letošnjih parlamentarnih volitvah - potekale bodo po nekoliko spremenjenem proporcionalnem volilnem sistemu - je v register političnih strank vpisanih 35 političnih strank.

NOVO POSLOPJE UNIVERZE V MARIBORU

Univerza v Mariboru praznuje 25. obletnico in je vpeta v 140-letno tradicijo visokega šolstva v mestu. Slovesnosti so se poleg številnih profesorjev in študentov udeležili tudi premier Andrej Bajuk, predsednik SAZU akademik France Bernik, več ministrov, mariborski župan Sovič, mariborski škof dr. Franc Kramberger in številni drugi gosti, med katerimi je bilo tudi blizu 30 rektorjev iz srednjeevropskih univerz. V okviru prireditve so slovesno odprli stavbo Univerze v Mariboru, prenovljeno po načrtih arhitekta Borisa Podrečce.

OBVESTILO NAROČNIKOM

Zaradi problemov v računalniškem sistemu Zedinjene Slovenije v tej številki manjka nekaj predvidenih člankov in obvestil. Bralce prosimo razumevanja!

Slovenci v Argentini

37. Mladinski dan v Carapachayu

Človeku se ne izpolnijo vedno vse želje. Mladina iz Carapachaya si je želela lepega vremena za svoj praznik, a nezaželen dež je skazil njihov up. Delo in trud, ki so ga imeli s pripravami, ni bil nagraden s sončnim dnevom.

Ne glede na vreme se je mladina vseh domov zbrala in uživala v družbi starih prijateljev. Dan se je pričel z mašo, ki jo je daroval Franci Cukjati.

Kje naj bi kosili? Seveda v Carapachayu, saj je vsej skupnosti znano, kako okusne jedi pripravljajo v tem domu.

Popoldan so mladi preživeli v prijetnem kramljanju ob kavi ali igranju kart. Tako so v dvorani domači in obiskovalci čakali na popoldanski spored.

Najprej je podal dobrodošlico vsem navzočim krajevni predsednik Andrej Žnidar. Nato je v imenu centralnega odbora pozdravil in čestital karapačajski mladini zvezni predsednik Aleksander Zarnik.

Prva točka programa, ob kateri smo se

prijetno hihitali, je bil kratki prizor (ki ga je napisal pokojni Jože Vombergar) pod naslovom „Uredniške težave“ v režiji Metke Slabe. Urednik slovenskega lista je energično tipkal na pisalni stroj, ko je zabnel telefon. Ga. Knezova se je pritoževala, ker so napačno zapisali ime njenega novorojenčka. Nejevoljen urednik je zagovarjal zmotno kot „tiskovno napako“.

Vse popoldne so sledili klici s pritožbami. Klicali so dvakrat zaradi napačne vremenske napovedi; pomotoma so objavili, da je g. Udriha umrl, kar v resnici ni bilo res, sedaj pa sorodniki zahtevajo dediščino. Urednika je obiskala še gospa Kostrunova s posebno prošnjo: želela je, naj napovedo za prihodnjo nedeljo dež, ker njena hčerka načrtuje izlet s fantom, ki ga pa mati ne želi za svojo hčerko. Medtem, ko je urednik skušal dopovedati Kostrunovi, da je kaj takega nemogoče storiti, je poklicala gđc. Kostrunova in prosila, naj bi vremenska napoved obljubljala sončen dan. Gospe Kostrunovi

to ni bilo vseč in je jezna odvihrala domov. Uredniške napake, objavljenе „nehote“, so povzročile, da je precejšnje število bralcev odpovedalo Slovenski list in si naročilo drug časopis! (Uredniška opomba: To naj se nanaša na Slovenski list, ne pa na našo Svobodno Slovenijo!)

Slovenska folklorna nam je vedno v veselje, posebno če jo zaplesajo najmlajši. Pod vodstvom Ani Resnikove se je predstavila otroška dekliška folklor. Šest malih deklic je pristrčno zaplesalo „Regiment po cesti gre“ in „Ob bistrem potoku je mlin“.

Ani Resnik je tudi pripravila točko s starejšimi. Folklorna skupina „Maribor“ je letos naštudirala venček dolenjskih plesov. Štirje pari so se zavrteli na odru in celo zaplesali med navzočo publiko.

Moderna glasba je zmeraj prisotna pri mladinskih programih. Pet deklet in šest fantov je zaplesalo ob ritmu pesmi „Preveč je lepih deklet“. Z rokavicami različnih barv so se gibali po odru, za konec pa so razgrnili zastavo z napisom vodilne misli tega dne:

“Carapachayska mladina vedno skupaj!”

Carapachayska mladina ni številna, a zmore pripraviti prijeten in kvaliteten program. Znova nam je pokazala, kaj vse se lahko naredi s skupnim delom. Čestitamo vaši vztrajnosti!

V.G.

TONE MIZERIT

RAST XXIX

ČE ŠTUDENT NA RAJŽO GRE

Pogled nazaj nikdar ni odveč. Zgodovina namreč pove, da se je pred 29 leti prvič zbral Roj abiturientov srednješolskega tečaja (RAST) in tedaj pod vodstvom profesorja Tineta Debeljaka podal na potovanje v Bariloche. To potovanje petošolcev se je potem nadaljevalo iz leta v leto, vedno z isti ciljem, dokler ni po osamosvojitvi Slovenije padla ideja, da bi skupina lahko obiskala rojstno deželo staršev (sedaj že starih staršev) abiturientov. To se je res zgodilo in že leta 1992 so naši dijaki prvič kot skupina pričeli spoznavati lepote raja pod Triglavom.

Prva RAST je potovala v Slovenijo popolnoma na lastne stroške. Nekaj sponzorjev se je našlo v Sloveniji za malenkostne dodatke. Potem je obisk Slovenije prišel v koordinacijo izseljenskega društva Slovenija v svetu, ki je vsa naslednja leta skrbelo za izvedbo potovanja, kateremu je začel bistveno prispevati s fondi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Lani smo „turištičnemu“ delu potovanja dodali še študijski in sicer dvotedenski obisk Poletne šole slovenskega jezika („la poletna“) v Ljubljani.

Tako se je dogodilo tudi letos, a z bistveno spremembo: petošolci naj bi v

tistih dveh tednih stanovali pri raznih družinah v Ljubljani. Urad je sicer nekoliko povečal denarno podporo, a odvzel koordinacijo društvu Slovenija v svetu in postavil pogoj nastanitve po družinah. Tudi spoznavanje Slovenije je omejil na dvodnevni obisk Prekmurja. Res, res, potovanje bi skoraj padlo v vodo in dijaki so se resno bali, da bodo ostali brez Slovenije. No, končno se je vse uredilo: sprejeli smo nekoliko avtoritarno postavljene pogoje Urada (še v stari zasedbi), temu pa dodali desetdnevni obisk Slovenije, ki ga je ponudil Boštjan Kocmur v okviru društva Slovenija v svetu. Tako se je 28. junija dvajset mladih (17 iz Buenos Airesa, dijakinja bariloške podružnice, dopisni dijak iz San Luisa in rojakinja iz Mendoze) prežetih od sreče in orošenih od solza v družbi dveh spremljevalcev podalo na odkrivanje Slovenije. Na Ezeizi ni manjkalo nikogar: starši, sorodniki, dobrotniki, zaljubljeni, gospa ravnateljica STRMBA in veleposlanik RS dr. Žgajnar. ADIDAS je poskrbel, da so bili mladi lepo uniformirani.

Šesturni postanek v Zurichu ni prizadel veselja. Čas so mladi napolnili s tremi kitarami, močnimi grli, raznovrstnim petjem (letošnja pesmarica je bila izredno popolna) in pisanjem pisem po internetu iz „cyberkota“ letališča, kjer je 20 računal-

(1)

nikov brezplačno na razpolago potnikom. Mislim, da ni treba še posebej poudarjati, da je skupina s svojo glasnostjo in razgibanostjo pritegnila pozornost mimoidočih.

Kratek polet do Brnika je minul, kot bi mignil. Večina je prvič stopila na slovenska tla in prišla v stik s svetom, kjer je jezik njihovih staršev uradna in edino uporabna govorica. „Che, uradnik govori po slovensko“ je dekle presenečeno ugotovilo eno bistvenih stvarnosti Slovenije.

To se je seveda naslednje dni ponavljalo

lo v mestih in vaseh, menjalnicah in supermarketih, v šoli, v shoppingih, na avtobusu in seveda v „disco“, kjer je DJ prav tako napovedoval glasbo po slovensko.

Na Brniku je mrgolelo ljudi, ki so vznemirjeni in presenečeni sprejemali mlade argentinske sorodnike. Tam nas je prvič direktno spoznal tudi Štefan Kržišnik, predsednik SKAMA (Skupnost katoliške mladine), ki je koordiniral bivanje po družinah in dejavnost skupine v času poletne šole, in

Nad. na 6. str.

RAST z min. T. Kunstjem in drž. sekretarjem Z. Pelikanom pred poletno šolo

Po potresu

Veliko prijateljev in tudi strankarskih somišljenikov me je v teh tednih spraševalo, zakaj sem ostal v stranki SLS+SKD Slovenska ljudska stranka. Vsem sem odgovarjal isto, prosim vas, potrpite malo, zaradi dima se še nič ne vidi. Sedaj je na obzorju še svetlo in verjemite mi, rad bi zapisal: slovenska pomlad koraka proti volilni zmagi. Toda ankete, resne ankete, kažejo drugo sliko. Tri desne stranke, med temi dve relativno šibki (osiromašena SLS+SKD in NSi v nastajanju) pričakujejo 15. oktobra naval izredno strnjene in opogumljene levice. Vedno sem mislil in še mislim, da je bilo razbitje (tri mesece pred volitvami) najmočnejše (28 poslancev) desnosredinske parlamentarne stranke napaka.

Še iz časov dr. Antona Korošca je bilo znano pravilo, če ti nekaj ni všeč, ne izstopaj. V društvu ali v stranki skušaj uveljaviti svoje prepričanje. Zlasti pa ne hiti, daj času čas.

Ankete tudi kažejo, da se število verjetnih udeležencev strmo dviga. Toda ti dodatni volilci bodo, spet po anketah, oddali

svoj glas drugemu, ne na desno.

Večkrat mi je v teh tednih prišla na misel De Gaullejeva zgodba. Ko so njegovi ministri vsak dan prihajali z novimi težavami, je vzkliknil: „Gospodje, Francija je več!“ Mislim, da bi morali mi tam konec julija reči: „Da, težave so, toda demokratična Slovenija je več!“ Jo bomo po čudežu le dobili?

Marijan Schiffrer

Pripomba uredništva: Ne zdi se nam ravno vzpodbudno, da že v naprej član in poslanec demokratične desnice po dolgotrajnem molku napoveduje zmago levice ter da trdi, da ji bodo sedaj neodločeni volilci oddali svoj glas, čeprav prejšnje volitve dokazujejo, da gredo ti glasovi na desno, ker si pač prej ne upajo izjaviti. Sicer smo res mnenja, da je bila škoda razbitje stranke, a večina tukaj misli, da pade krivda zanj na nespoštovanje koalicijske pogodbe, neposvetovanje poslancev z vodstvom stranke in njihova pomoč levici.

Pismo Ljuba Sirca

avtorjema prispevka o Sloveniji v Financial Timesu

Draga Robert Wright in Jonathan Birchall, dovolita mi, da vama najprej čestitam za ekonomski del vajinega prispevka - Poročilo o Sloveniji v Financial Timesu. Pravilno sta opozorila na probleme neverjetno počasnega vračanja lastnine in čudnih rezultatov privatizacije, ki velik del lastnine pušča v državnih rokah. Ne gre le za to - celotni sistem privatizacije je pripeljal do ogromnega števila okornih delniških podjetij, medtem ko je nastalo premalo majhnih in srednje velikih podjetij v lasti posameznikov ali družin. Profesor Prašnikar je nedavno poročal, da je na Nizozemskem 135 javnih družb v lasti delničarjev, v Sloveniji jih je kar 928; bilo bi jih torej 4500, če bi Slovenija imela toliko prebivalstva kot Nizozemska. Slovenska stopnja razvoja je lahko dobro ocenjena, a ne pozabita ogromnega napredka vzhodne Nemčije, katere breme danes nosi zahodna Nemčija. Manj ohrabruječe je dejstvo, da podjetja počasi napredujejo, če sploh, opozarja profesor Marko Kos, strokovnjak na tem področju. Vračanje lastnine, ki so jo zaplenili slovenskim podjetniškim družinam, bi lahko izboljšalo to slabo stanje.

Kakorkoli že, posebej bi vaju opozoril na pristranost do komunistov, ki veje tudi iz vajinega članka. Bajuka opisujete kot sina staršev, ki so morali zbežati zaradi medvojne podpiranja okupatorjev Slovenije. Za trenutek pustimo to stvar in se vprašajmo, če opisujete Bajuka na tak način, zakaj potem ne omenite, da je Matevž Krivic sin človeka, ki je deloval kot Višinsky (Stalinov glavni tožilec), tip tožilca, ki je na procesu leta 1948 obsodil petnajst komunističnih somišljenikov, ki so leta preživeli v Dachauu, in jih dal dvanajst obesiti, češ da so sodelovali z gestapovci, ne da bi imel zato kakršnekoli dokaze.

Očitno nimata pojma, kakšne grozote so med vojno in med kasnejšim vladanjem povzročali jugoslovanski in slovenski komunisti. V prilogi vama pošiljam dve svoji deli na to temo. Leta 1941 so komunisti razglasili prehod iz narodne osvoboditve v razredni boj in prepovedali boj proti okupatorju tistim, ki niso sprejeli komunističnega vodstva. Začeli so pobijati bodoče povojne nasprotnike, nekatere so prisilili v kolaboracijo. Na to so morali računati Bajukovi starši. Bili so krščanski demokrati in bi bili umorjeni, če ne bi bili odšli.

Maja in junija leta 1945, prva dva meseca po koncu vojne, so komunisti pobili več kot 150.000 Hrvatov, Srbov in Slovencev, ki so jih ujeli v Sloveniji. Iz povzetka vajinih člankov, objavljenih v Financial Timesu in v dnevniku Delo, lahko sklepam, da Slovincem svetujete, naj ne posvečajo preveč pozornosti preteklosti (zahteva, ki se mi ne zdi potrjena), a vprašanje se glasi: Kdo lahko pozabi na takšno preteklost, posebej na končne poboje v Sloveniji? Bilo bi nemoralno, če bi pozabili na tak zločin.

Pravite, da so se partizani „bojevali za zaveznike“. So se mar res? Kot je meni znano, so se bojevali za Stalina in moral bi vedeti, saj sem bil zraven, kot lahko preberete v moji knjigi *Med Hitlerjem in Stalinom* (Deutsch 1989). Kogarkoli so sumili, da simpatizira z Angleži ali Američani, je bil v smrtni nevarnosti. Takoj po vojni je komunistična policija pobila skoraj vse trenirane angleške in ameriške specialce slovenskega rodu, ki so jih s padali spustili v Slovenijo, da bi pomagali partizanom. Vprašajte John Earla, britanskega novinarja v Trstu, ki o tem ve vse. Med ubitimi je bil tudi Dušan Lenšček, ki je prišel v Slovenijo z britansko vojaško akcijo.

Leta 1946 so komunisti nad Slovenijo sestrelili dve ameriški letali.

Leta 1947 so po Stalinovih ukazih izvedli racijo med vsemi demokratičnimi politiki in jih obtožili zarote proti državi in vohunjenja za Angleže in Američane. Okoliščine so opisane v izveščku, ki je bil priložen listinam uradnega arhiva. Obsojen sem bil na smrt in preživel sem sedem let v zaporu, obsojenca, ki je sedel poleg mene, so po mučenju ustrelili.

Janeza Janšo opisujete kot „agresivnega desnega zagrizenca“. On je edini politik, ki pozna komunistične prevare, saj je bil eden vodilnih v mladi komunistični organizaciji, dokler ga ni leta 1987 aretirala komunistična vojska, ker ni bil dovolj uslužen. In če ga poimenujete „agresivni desni zagrizenec“, zakaj potem predsednika Kučana ne imenujete „prebarvani“ komunist? Nikoli ni javno obsodil komunizma in še vedno vztraja, da mora Slovenija temeljiti na antifaziizmu (ki je le druga beseda za komunizem) in narodni osvoboditvi (beri „razredni boj“). Njegovo govorjenje o spravi je lažno, edino soglasje, ki ga pozna, je, da so mu vsi poslušni. Delitev na levico in

Maša za gen. Rupnika, Hacina in sodelavce

Hvaležen spomin na tiste, ki so v najtežjih dneh našega naroda prevzeli odgovornost za odločitve v obrambi proti komunizmu, je vedno prisoten med nami. Zato se vsako leto na prvo septembersko nedeljo daruje maša in obnovi poklon za pokojnega generala Rupnika, Hacina in sodelavce.

Tako se je tudi letos lepo število rojakov zbralo 3. septembra v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu. Mašo

je daroval msgr. Jože Guštin, ki je imel tudi priložnost nagovor. Mašna berila sta brala Angelca Klanšek in domobranski polkovnik Emil Cof, darila pa prinesla pred oltar Slavko Urbančič in Ivan Cukjati.

Po maši so se rojaki zbrali še na dvorišču Slovenske hiše in zaključili spominsko slavnost s pietetno molitvijo za pokojne pred spomenikom žrtvam vojne in revolucije.

Dr. Komar in Rožančeva nagrada

Žiri za Rožančevu nagrado 2000, ki jo Sklad Marjana Rožanca podeljuje za najboljše izvorno esejistično delo minulih dveh let, je v ožji izbor za najboljšo esejistično zbirko uvrstila pet najbolj izstopajočih knjig Melanholična razmerja (Slovenska matica, 1998) Andreja Inkreta; Razmišljanja ob razgovorih (Družina, 2000) Milana Komarja; Oddaljena bližina (Mladinska knjiga, 2000) Edvarda Kovača; Literatura ali življenje (Študentska založba, 1999) Lojzeta Kovačiča in Nacionalni junaki, narcisi in stvaritelji (Mladinska knjiga, 1999) Aleksandra Zorna.

Člani žirije: Aleš Berger (predsednik), Mitja Čander, dr. Denis Poniž, Urban Vovk in Alenka Zor Simoniti bodo nagrajenca razglasili na tiskovni konferenci 20 septembra v Klubu Nove revije

Žiri je svoj dosednji izbor podkrepila

desnico se ni vzpostavila šele sedaj, obstajala je že od leta 1941, a je komunistična stran prevladala.

Presenečeno ugotavljata, da je bil Bajuk izvoljen s pomočjo dveh poslank, ki sta prestopili na drugo stran. Leta 1996 bi imeli nekomunisti v državnem zboru večino, če predstavnik italijanske in madžarske manjšine ne bi glasovala s komunisti. S podporo teh dveh so imeli komunisti enako število glasov v državnem zboru. Predsednik Kučan je osebno „prepričal“ (nihče ne ve s čim) enega člana, da je prestopil in glasoval za Janeza Drnovška, da je postal predsednik vlade.

Očitno ne poznata okoliščin. Prosim vaju in vaše novinarske kolege, da ste pazljivi. Ne bodite prizanesljivi do komunistov, sicer se bo Evropa kmalu soočila s prenovljenim komunističnim gibanjem. Poimenovanje komunistov in njihovih strank naslednic kot „levosredinske stranke“ je smešno. Treba je reči bobu bob.

Zato je čudno da Bajukov in Janšev poskus zamenjave nekaterih vodilnih oseb označujeta kot napačnega. Si Evropska zveza res želi vdora komunistov? Do sedaj so v Sloveniji v vsem odločali komunisti. So na vseh vplivnih mestih ostali uradniki starega sistema zato, da izpolnjujejo Kučanove ukaze?

Pri sedanjih menjavi vlade ni prišlo do nikakršnih menjav, ki bi jih lahko primerjali, kot meni Mencinger, z letom 1945. Takrat so vsakogar, ki ni bil komunist, zamenjali z nešolanimi ljudmi. Bajuk in Janša nista na službena mesta nikoli imenovala neizobraženih ljudi.

Draga Robert Wright in Jonathan Birchall, ko pišeta o Vzhodni Evropi, prosim, dvakrat preverita, kar vama rečejo komunisti, kajti prevara je del njihove ideologije. Če vidva in vaši kolegi ne boste pazljivi, bo zahod cenil privržence totalitarizma in kritiziral liberalce, ki jih na neki način kritizira že danes. To je najlažja pot za ožvitev goljufivega, navsezadnje nasilnega komunizma.

Z najboljšimi željami.

Ljubo Sirc
Demokracija,
posredoval Vinko Levstik

z naslednjimi utemeljitvami: (navajamo samo podatke o knjigi dr. Milana Komarja)

Knjiga esejev Milana Komarja Razmišljanja ob razgovorih odkriva avtorja kot eno najznačilnejših in najbolj vznemirljivih osebnosti, ki so se oblikovale v slovenski diaspori. Odkriva pa tudi misleca, ki se kot najznačilnejši nadaljevalec filozofske misli Franceta Vebra loteva vrste vprašanj, povezanih s slovensko zgodovinsko usodo, vendar se jih loteva tako, da aktualno tematiko ves čas dopolnjuje z osebnimi, miselnimi in čustvenimi zaostrenimi spoznanji, pogledi in razmišljanji. Zato njegovi eseji preraščajo v sporočila, katerih vrednost ni samo v odkrivanju polifonnega in strpnega razumevanja drugih, marveč tudi v doslednem razvijanju lastnih misli in pogledov. Eseji Milana Komarja so izrazit in slogovno prepoznaven prispevek v zakladnico slovenskega esejističnega pisanja.

Vesli smo, da je knjiga našega slovenskega filozofa v Argentini dosegla tako zanimanje v Sloveniji in pričakujemo, da bo upravičeno dosegla Rožančevu nagrado.

Izdaja!

Svetovni slovenski kongres (SSK) v dneh, ki izzvenevajo od proslave 70-letnice usmrtitve bazoviških junakov, postavlja vprašanje zgodovinske legitimnosti uradnih in neuradnih predstavnikov levice, ki „se s svojimi prapori in znamenji redno pojavljajo kot najbolj izpostavljen udeleženec tovrstnih manifestacij“. Kot so zapisali v sporočilu za javnost 15. septembra, to vprašanje še posebej izstopa pri bazoviških žrtvah, ker te s komunizmom, na katerem se je utemeljila vojaška avantgarda Komunistične partije Jugoslavije, niso imele ničesar. SSK zato predstavnikom levice odreja legitimnost sodelovati na tovrstnih javnih manifestacijah, saj gre za obrambo izvirne identitete vseh, ki so se v polpretekli zgodovini opredelili, tako kot so se. Da se to ne bi popačilo in zabrisalo, si bo SSK prizadeval doma in na tujem.

Rdeči prapori s srpom in kladivom, slovenska zastava s petokrako zvezdo, vse to so kričeči simboli zlorabljanja zgodovine za lastno promocijo oziroma za zabrisanje lastne izvirne krivde, utemeljene v prevzemni oblasti leta 1945 in v množičnih pobojih, pišejo v SSK. Pristaši dolgoletnega komunističnega režima nimajo nobene moralne legitimnosti prisvajati si komemoracije za žrtvami fašizma, saj sta bila komunizem in nacizem totalitarna modela, ki sta eden drugega pogojevala, ne pa izključevala.

Udeležba omenjenih na tovrstnih manifestacijah pa je sporna tudi zato, ker je „narodnoosvobodilna vojska“ (NOV) leta 1945 zapustila Koroško in slovensko Primorje kot zgodovinski prostor slovenstva brez boja in zaradi dogovora s Stalinom, ki ga Angloameričani niso pripustili v Trst in v Avstrijo. Gre za izdajo najtežje vrste.

Novice iz Slovenije

PIVO POGOLTNILO MINERALNO VODO

Pivovarna Laško bo prevzela Radensko. Predstavniki obeh podjetij so poudarili, da se bo to zgodilo s soglasjem obeh strani, saj gre za nove povezave in skupni nastop predvsem na tujih trgih, nikakor pa za sovražni prevzem. Podjetji sta sporazum o sodelovanju podpisali že pred dvema letoma in pokazalo se je, da sta skupaj - prvo ima 51-odstotni tržni delež med pivovarji, drugo pa 70-odstotnega med polnilci mineralnih vod in brezalkoholnih pijač - še uspešnejši.

NOV MOST

Na cesti Jezersko - Kranj so odprli nov most čez Kokro. Investicijska vrednost izgradnje 30-metrskega mostu je bila 175 milijonov tolarjev, zajela pa je tudi obnovo priključne ceste s podpornimi zidovi v dolžini 300 metrov. Obstoječi most v kraju Kokra je bil zaradi dotrajanosti treba porušiti in zgraditi novega.

POŽAR V TOVARNI GORENJA

Po požaru, v katerem je nastala precejšnja gmožna škoda, saj je zgorelo srce Gorenja - obrat Galvana, so v večini obratov Gorenja nadaljevali proizvodnjo. Uprava družbe je napovedala, da bodo vse moči usmerjene v takojšnji začetek gradnje nove galvanjske hale. Po besedah vodstva koncerna bo zaradi posledic požara nekaj mesecev ostalo brez dela vsaj 300 ljudi, zaradi pomanjkanja sestavnih delov pa bo potencialno ogroženo delo nadaljnjih 4900 zapos-

lenih. Zalog sestavnih delov, ki so se izdelovali v galvanizacijski enoti, imajo le še za dva dni, zato intenzivno iščejo možnosti nadomestne proizvodnje v Sloveniji in tujini. - Nova galvanjska tovarna, ki bo opremljena z najsodobnejšo tehniko, naj bi bila zgrajena v letu dni, njena gradnja pa naj bi koncern Gorenje stala od 90 do 100 milijonov nemških mark. V Gorenju pričakujejo, da jim bo pomagala tudi slovenska vlada, za pomoč pa so zaprosili še vse svoje dobavitelje.

PO SLOVENSKO!

Sprejetje zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika ne bi pomenilo, da bo nekdo kaznovan, ker je uporabil tujko ali ker je pozabil zapisati vejico, ampak bi šlo le za izvedbo ustavne določbe, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina, poudarja državni svetnik Zoltan Jan, ki je dal sredi julija pobudo, da DS pripravi zakonski predlog za obravnavo v DZ.

NAJ-UREJENO MESTO IN VAS

Komisija evropskega združenja Entente Florale, ki ocenjuje urejenost evropskih mest in vasi, je po končanem ocenjevanju v petek, 8. septembra, v kraju Broughshane na Severnem Irskem razglasila rezultate. Iz Slovenije sta letos na tekmovanju sodelovala Nova Gorica in Podčetrtek. V kategoriji mest je Nova Gorica prejela bronasto priznanje, Podčetrtek pa v kategoriji vasi srebrno priznanje. Slovenija, ki letos tekmuje šele tretjič, je najmlajša članica združenja Entente Florale.

Slovenija in šport

SLOVENIJA V SYDNEYU 2000

Z razkošno slovesnostjo so se na olimpijskem stadionu v Sydneyju začele 27. olimpijske igre moderne dobe. Slovensko zastavo je v mimohodu več kot 10.000 športnikov iz vsega sveta nosil Iztok Čop. Slovesnosti se je udeležil tudi predsednik Kučan. - Slovenski tekmovalci so takole nastopali:

16. septembra: Slovenski up za medaljo Mitja Petkovšek, sicer evropski prvak na bradlji, je že na začetku naredil hudo napako in pristal na repu razpredelnice. Razočaranje je bilo veliko, podobno kot po tekmi slovenskih rokometashev, ki so Francozom podarili točko (24:24). Strelka z zračno puško Natalija Prednik je nastopila po pričakovanjih (20. mesto), njen kolega s „šibrovko“ (trap) Andraž Lipolt je malce razočaral, saj je že po prvem dnevu predtekmovanja brez vseh možnosti za visoko uvrstitev, lokostrelec Peter Koprivnikar pa jih s 34. mestom (624 krogov) še ima. Pod svojimi zmoglostmi je nastopil plavalec Jure Bučar, ki je na 400 metrov prosto osvojil 35. mesto in zaključil z nastopi v Avstraliji.

17. septembra: Dva slovenska čolna sta se neposredno uvrstila v polfinale. Iztok Čop in Luka Špiš sta v dvojnem dvojcu v predtekmovanju po pričakovanju osvojila prvo mesto v svoji, uvrstitev v polfinale pa je uspela tudi četvercu brez krmarja (Janez Klemenčič, Milan Janša, Rok Kolander in Matej Prelog), ki je v svoji skupini osvojil tretje mesto. Slovenski dvojec brez krmarja (Gregor Sračnjek in Miha Pirih) je v svoji skupini osvojil četrto mesto in bo moral nastopiti v repesažu. Simon Hočevnar je med kanuisti v slalomu na divjih vodah dosegel deveti čas in se brez težav uvrstil med petnajsterico finalistov, manj uspešna pa je bila kajakašica Nada Mali, ki je osvojila 17. mesto in za las zgrešila finale. -

Pisali smo pred 50 leti...

MIKLOVA ZALA OB 30-LETNICI KOROŠKEGA PLEBISCITA

V nedeljo, 17. t.m. je uprizoril SIO (Slovenski izseljeniški oder) v ciudadelški cerkveni dvorani ljudsko igro po Sketovi povesti Miklova Zala. Pred igro, h kateri je bil pravcati naval, je gđ. Cveta Germekova povedala nekaj klenih besed o tej koroški junakinji.

Pri naši predstavi je bil stil ohceti in lepe Petkovškove scene na visoki stopnji. Ali je bil režiser tako spreten ali pa so bili igralci tako podzvestno povezani med seboj, da smo na odru gledali enotno ljudsko umetnino. Trdoglav je bil res odličen, Almir tudi, le masker bi ji moral v oči prikazati več ognja. Turki so bili dobri, da bi jih šel marsikdo pretepat na oder. Zalka je bila bližja svetnici kot kmečkemu dekletu in je zlasti težavne samogovore junaško prestala. Oče Serajnik je bil prav svetopsemski očak. Fantje in možje z Mirkom na čelu, vsi brez izjeme na mestu, pa tudi ženske so storile, kar so jim manjše vloge dopuščale. Enega postranskih igralcev pa ne smemo

obiti. Strelec, ki sicer premalo pazi na pravilno izgovorjavo, je bil nekaterih prizorih prikazal odlično nemo igro.

Pomanjkljivosti, ki jih je bilo nekaj, grejo skoraj vse na rovaš premajhnega prostora. Le za zaključek dveh zadnjih slik bi prišel prav še kakšen majhen režijski domislek.

Mnenja smo, da to ni bila zadnja Milova Zala v Argentini. **MM**

PRIHOD NOVIH SLOVENCEV

V torek 19. septembra, je priplula v Buenos Aires iz Genove ladja Florida. Poleg turistov je z njo prispelo več emigrantov, med njimi več Slovencev, predvsem družin.

V tem mesecu je napovedan tudi prihod ladij Formosa in Santa Cruz, obe peljeta več Slovencev, ki prihajajo na vpoklic svojih sorodnikov v Argentini.

Svobodna Slovenija, št. 38;
21. novembra 1950

Slovenija moja dežela

Miramar

Blizu Trsta je na morski obali postavljen lep in velik grad z imenom Miramar, ki ga lahko turisti obiskujejo. Postavljen je na slovenski zemlji.

V prejšnjem stoletju je kot vsa Slovenija pripadala ta zemlja Avstriji. Brat avstrijskega cesarja Franca Jožefa nadvojvoda Maksimilijan si je dal postaviti na tej prekrasni jadranski obali svoj grad, vreden tega imena. V njem je preživel življenje z ženo Charloto. V Mehiko, ki se je tedaj osvobajala, so vložili veliko denarja Francozi, a ga niso mogli izterjati. Zato so hoteli postaviti tam sebi naklonjeno vladno, ki bi jim ta denar počasi vračala. Domenili so se z Avstrijo, da je nekaj mehiških politikov leta 1864 ponudilo cesarsko krono nadvojvodi Maksimilijanu, ki jo je po daljšem oklevanju tudi sprejel.

Odšel je v Mehiko z vsem cesarskim bliščem. V glavnem mestu si je postavil svoj drugi двореc, ki je še danes zanimiva točka za turiste.

Seveda pa mehiški rodoljubi niso bili z uvoženim cesarjem in cesarstvom zadovoljni in so se srdito borili proti tujcem. Fran-

cozi, ki jim v Evropi ni šlo najbolje, so kmalu umaknili svoje čete in je tako Maksimilijan ostal brez podpore, tako da je bilo samo vprašanje časa, da je izgubil krono. Sam se ni hotel umakniti, poslal je le ženo nazaj v Miramar.

Mehiški revolucionarji so ga leta 1867 ujeli, sodili in ustrelili. Žena pa je od žalosti znorela in živela še dolga leta v Miramaru.

Še dve zanimivosti iz tiste dobe. Vojake, ki so odšli z Maksimilijanom, so nabirali tudi v Ljubljani v stari cukrarni, odkoder jih je kar veliko odšlo. Obljubljali so jim po šestih letih službe okoli 25 oralov dobre zemlje. Zanje so doma uporabljali ime „Meksikajnarji“. Bilo jih je kakih 4000. V Sloveniji so objavljali njihova zanimiva pisma in dnevnike. Po cesarjevi smrti so se vrnili, veliko pa jih je ostalo v Mehiki in še sedaj najdeš tam slovenske priimke. Nekateri so postali oskrbniki tamkajšnjih plantaž. Vrnjeni so v Sloveijo prinesli modo tamkajšnjih škornjev, „meksikanarcev“. Cesarjev osebni služabnik Andrej Farčnik pa je iz Mehike odšel leta 1880 v Argentino, kjer je postal uspešen podjetnik.

Slovenska beseda...

Nad. s 1. str.

jezikovna enotnost; naši študentje na Dunaju so zahtevali, naj se namesto čisto kranjskih oblik uvedejo vseslovenske. Po tristo letih smo prišli do enotnega knjižnega jezika. V njem so pisali Jurčič, Stritar, Jenko. Zapel nam je prerok Gregorčič, ki napove trpljenje pa tudi vstajenje. Je slutil našo svobodo?

„Le vstani ubogi narod moj, do danes v prah teptan, pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan.“

Rodil se nam je velikan slovenske besede Ivan Cankar:

„Vse, kakor je rekel, se je zgodilo; bogatejši so pač drugi jeziki, pravijo tudi, da milozvočnejši in bolj pripravnji za vsakdanjo rabo, ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja...“

Oton Župančič je izrekel lepe misli o jeziku: *„Jezik je čustvo, misel, hrepenenje, ritem, ki se zaganja iz sedanjosti v prihodnost.“*

In sedaj smo tukaj. Danes praznuje ramaška skupnost 39. obletnico, odkar je bil slovesno blagoslovljen Slomškov dom. Tukaj molimo, pojemo, otroci obiskujejo sobotno slovensko šolo. Mladi imajo tu svoje športno igrišče, rojaki se srečujemo pri maši, razgovoru, na prireditvah. Tu je naš skupni dom. Postavili smo ga pod varstvo in zaščito blaženega Antona Martina Slomška. Ne samo s svojim svetniškim življenjem, tudi z ljubeznijo do slovenskega jezika nam je zgled in vzor. Veliki škof je oznanjal svojemu ljudstvu sveto vero in učil starše, kako naj vzgajajo svoje otroke; pisal je in dajal navodila mladim ljudem, pa vedno znova in znova poudarjal ljubezen do slovenskega jezika in domovine.

Konec prihodnjič

Mali oglasi

TURIZEM

Tel. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobila
in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ARHITEKTI

Arq. Carlos E. Kostka. Vivienda y comercio. Asesoramiento técnico en Capital y Provincia. Sarandí 148 Capital; Tel.Fax 4 224-3968.

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402- Tel. 4382-1148

dr. Franc Knaps, dr. Bernard Knaps, dr. Veronika Knaps - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 4613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15 do 20 ure. Hipólito Yrigoyen 2482, 1° of. 1, San Justo. Tel. 4441-4924.

FOTOGRAF

Marko Vomberger - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azucénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Miha Gaser).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (ga. Milena Skale).

SLOGA - PODRUŽNICA CARAPACHAY Slovenski dom - Dra. Grierson 3837 - Uraduje vsako sredo od 17. do 19. ure in ob nedeljah od 11. do 13. ure (ga. Andrejka Papež Cordova).

Cena največ štirih vrstic \$ 4.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številc — \$ 12.-

Obvestila

SOBOTA, 23. septembra:

Slomškova proslava šolskih otrok, v Slov. hiši ob 9. maša, nato igra Bedak Pavlek.

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

NEDELJA, 24. septembra:

Mladinski dan v Slovenski vasi.
V Barilochah slovenske smučarske tekme na smučišču Catedral.

SREDA, 27. septembra:

Učiteljska seja ob 20 v Slovenski hiši.

PETEK, 29. septembra:

Seja Medorganizacijskega sveta ob 20. v Slomškovem domu.

SOBOTA, 30. septembra:

Pri SKA predavanje dr. Alfredo Sáenz SJ „El hombre moderno“ ob 20. v Slov. hiši.

NEDELJA, 1. oktobra:

Prvo obhajilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

Obletnica pri Svetogorski Mariji.

SREDA, 4. oktobra:

Redni sestanek ZSMŽ s predavanjem.

SOBOTA, 7. oktobra:

Tombola v Slovenskem domu v San Martinu.

NEDELJA, 8. oktobra :

Obletnica Našega doma v San Justo.

SOBOTA, 28. oktobra
Praznovanje 40. letnice
Srednješolskega tečaja

Slomškova proslava slovenskih šolskih otrok

bo v soboto, 23. septembra, v Slovenski hiši msgr. Antona Orecharja

ob 9. uri v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša na čast

Antonu Martinu Slomšku za pokojne katehete in učitelje.

Nato v dvorani igra

Bedak Pavlek

v izvedbi Balantičeve šole - Režija: Nevenka Godec Zupanc.

Vabi šolski odsek Zedinjene Slovenije

44. OBLETNICA NAŠEGA DOMA

v nedeljo 8. oktobra 2000

8,00 slovesna sv. maša

9,30 dviganje zastav in akademija

13,00 kosilo

17,30 začetek kulturnega programa

- pozdrav predsednice ge. Mici Malavašič-Cassullo
- slavnostni govor g. Marjan Loboda
- odrska predstava

PRIČARANI ŽENIN

Komedija v treh dejanjih

Spisal VODONOV

V REŽIJI BLAŽA MIKLIČA

- družabna prireditev ob spremljavi Showmana "ALBERTO DAISEN"

Vstopnice za kosilo in odrsko predstavo v predprodaji.

Prijave na telefon 4441-5528

RAST XXIX

Nad. s 3. str.

seveda naš stari znanec Boštjan Kocmur, predsednik Slovenije v svetu.

Kaj hitro se je Brnik umiril. Vsak soro-dnik je odpeljal svojega Argentinca, s točni-mi navodili, kje in kako se ponovno snide-mo naslednjo nedeljo. In res, v nedeljo ni nikogar manjkalo v prostorih SKA na Jurčičevem trgu, „dva kvadra“ od Kongres-nega trga v Ljubljani. Bil je težak trenutek. Mladi so se morali, nekateri prvič v življe-nju, ločiti od znanih ali vsaj sorodnih ljudi in se „predati“ življenju z neznanimi, če-prav ljubeznjivimi družinami.

„Tone, a moram res oditi?“ je mlado dekle še zadnjič brezupno moldevalo.

„Ne bi mogle iti po dve skupaj?“ se je ponovila nešteto krat izrečena prošnja.

Vendar je potem vsak odšel s svojim „varuhom“. Da je bilo vse v redu, da nihče ni nikogar pojedel in da se bo stvar normal-no razvijala, smo vsi spoznali že naslednje jutro, ko se je skupina znova sestala pred modernim poslopjem srednje zdravstvene šole „na Poljanski“. Vsak je vedel kaj pove-dati o svoji „familia putativa“ (krušni družini) in vse je bilo pozitivno v sklopu spozna-vanja in sprejemanja drugačnosti.

Ponovno je bila skupina središče pozor-nosti. V „poletni“ se je zbrali kakih 180 mladih (in ne tako mladih) iz 31 držav. Večina se med sabo ni poznala. Zato je dvajset glasnih razgrajev takoj padlo v oči vsem. To je prišlo do izraza zlasti na otvoritveni slovenosti. Ko so posebej pozdravili prisotnega opolnomočenega minis-tra na veleposlaništvu RS v Buenos Airesu, Tomaža Kunstlja, se je „hinchada“ (navi-jači) v zadnjih vrstah izkazala pred vsem svetom z burnim ploskanjem, vzklikanjem in celo cepetanjem. Tam je tudi novi drža-vni sekretar za Slovence po svetu Zorko Pelikan prvič prišel v stik z argentinsko izseljensko stvarnostjo. To je bil le začetek udejstvovanja v poletni šoli, ki je v štiri-najstih dneh pustilo neizbrisen argentinski pečat. A o tem prihodnji teden.

(Dalje prihodnjič)

24. obletnica pri Svetogorski Kraljici

-Jose P. Varela 5272 - Buenos Aires-

bo v nedeljo, 1. oktobra, ob 16.30:

- pete litanije Matere božje in blagoslov,
- slovesna sveta maša in maziljenje,
- družabno srečanje v dvorani.

Toplo vabljeni vsi rojaki, posebno še s Primorske!

Slovenska kulturna akcija

vabi na predavanje, ki ga bo imel znani pisatelj, teolog in sociolog

prof. dr. Alfredo Saenz SJ
„El hombre moderno“

v soboto, 30. septembra 2000, ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše, R. Falcón 4158

Brez vinarja ni goldinarja. Tako pravi slovenska modrost. Mi pa vam svetujemo: začnite varčevati z malimi zneski in presenečeni boste.

Če imate Karto Sloga, vam je uspeh zagotovljen.

Hitra posojila, nagrade in podpore, letovišče Sloga in še udeležba pri nagradnem žrebanju za dve nagradi:

- 1) Letalska vozovnica BUE-LJU-BUE in tisoč dolarjev.
- 2) Desetdnevne počitnice v Hanželičevam domu za dve osebi v poletni sezoni.

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

ALI VESTE
KAJ DELAMO?

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

C1407GSR BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: (54-11) 4636-0841

Telefax: (54-11) 4636-2421

e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar

e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 60; pri pošiljanju po pošti pa \$ 75; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 80 USA dol. za vse države.

Čeke na ime "Eslovenia Libre"

Oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires

Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953

E-mail: vilko@ciudad.com.ar

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

19. septembra 2000

1 dolar	244,96 SIT tolarjev
1 marka	106,52 SIT tolarjev
100 lir	10,76 SIT tolarjev

**PORAVNAJTE
NAROČNINO!**